

Færøernes særlige stilling

Á fiskivinnustevnuni í Klaksvík helt Atli Dam, lögmaður hesa røðu:

Kære medindledere og tilhørere,

Fisk og fiskerispørgsmål har næppe tidligere på så bred international basis påkaldt sig de politiske myndigheders og befolkningens opmærksomhed som det har været tilfældet i de sidste 2—3 år.

Årsagerne er bl.a., at de eksisterende internationale organisationer ikke inden for deres rammer har været tilstrækkelige til at magte de problemer, som de er oprettet til at løse, at De forenede Nationer derfor forbereder en havretskonference, som tilskæder en global løsning af blandt andet problemerne vedrørende fiskerirettighederne, og endelig fordi flere lande har følt, at fiskeriproblematikken ud for deres kyster er blevet så tilspidset, at de i mangel af tilfredsstillende internationale forskrifter har søgt at løse deres problemer på deres egen måde.

Vi må erkende, at vi er inde i en udviklingsfase, hvor vi nok kan se, i hvilken retning udviklingen går, men hvor det imidlertid er vanskeligt at bedømme omfanget af fremtidige såvel internationale som nationale skridt for så vidt angår retten til at fiske og foranstaltninger til fiskebestands mest hensigtsmæssige udnyttelse. Der er dog næppe tvivl om, at det hidtidige mønster for fiskeri ikke mindst i det nordatlantiske område vil gennemgå radikale ændringer i de kommende år. Disse ændringer vil som grundelement have, at de lande, der har fiskebanker ud for deres kyster, i stadig stigende grad selv vil udnytte disse fiskeforekomster, medens lande, som udøver fjernfiskeri, vil blive nødt til at foretage en nedtrapning og til sidst formodentlig helt at indstille dette fiskeri. Disse lande vil af samme årsag søge at kompensere indskrænkninger i fjernfiskeriet ved at udvide og udbygge deres kystnære fiskeri.

Det må erkendes, at der her er tale om en problematik, der dækker over overordentlig betydelige interesseforskelle. Ikke alene mellem på den ene side lande, der i hovedsagen eksisterer på grundlag af fiskeri i hjemlige farvande og fiskeindustri, og på den anden side lande, hvis fiskeri i national-økonomisk forstand er af underordnet betydning, og hvis fiskeri hovedsagelig er beregnet til forsyning af hjemmemarkedet, men udviklingen indebærer også en interesseforskel mellem på den ene side de lande, som både er altovervejende afhængige af fiskeri, men hvor fjernfiskeri er en væsentlig del af fangstgrundlaget, og på den anden side lande, som i alt væsentligt kan basere deres fiskeri og fiskeindustri på kystnære fiskebanker.

Det er umøveligt for mig

i dette selskab at sige, at det er denne sidste sammenhæng, som er af betydning set i forhold til hovedemnet for denne konference, nemlig fiskerierne i Nordatlanten. Det tjener intet formuftigt formål at indhylle realiteten i et tågeslør, som alligevel alle i nær berøring med de faktiske forhold kan gennemskue. Det tjener intet formål at opbygge en drømmeverden af forestillinger om nordatlantisk interessefællesskab vedrørende så håndfaste og jordnære realiteter som adgangen til fiskeri ud for hinandens kyster. Disse ting kommer vi til at føre drøje forhandlinger om.

Vi kan her stå og sige, at vi bør give hinanden gensidige rettigheder, men ingen af os kan sige skal. Vi har i internationalt regi siddet til bords med forhandlere fra alle nordiske lande. Disse har ofte ydet os god støtte, men når interesserne tørner sammen, er det sjældent hensynet til det færøske er hverv, der går foran.

Jeg vil gerne understrege, at der er et vitalt område, hvor interesserne hos de lande, som er repræsenteret af de foregående talere, og Færøerne er allerede sammenfaldende, og det er i spørgsmålet om bevarelse af fiskebestandene i Nordatlanten. Jeg tror iøvrigt også, at repræsentanter for Danmark og Storbritannien, såfremt de havde deltaget i eftermiddagens foredragsrække, ville have kunnet tilslutte sig enigheden om dette spørgsmål.

Som jeg nævnte før, har de eksisterende internationale fiskeriorganisationer for det nordatlantiske område ikke vist sig tilstrækkelige til at gennemføre fornødne foranstaltninger til bevarelse af fiskebestanden. Således som disse organisationer er indrettet, er det i hvert fald ud fra en færøsk synsvinkel et spørgsmål, om det i det hele taget vil være hensigtsmæssigt

at udstyre sådanne organisationer med bemyndigelse til at gennemføre bevaringsforanstaltninger efter eget skøn. En sådan adgang er efter min opfattelse betænkelig, sålænge der ikke er etableret en klar og overbevisende fortrinsret til skring af fiskernes interesser for lande, der som Færøerne er totalt afhængige af at kunne opretholde og udvide fiskeriet for overhovedet at kunne følge med i andre landes velstandstigning.

Der er udbredt erkendelse af og enighed om, at en sikker måde at styre fiskeriet på med henblik på bevarelsen af og den bedst mulige udnyttelse af fiskeforekomsterne er at inddrage fiskebankerne under national lovgivning.

Men netop denne erkendelse, hvor selvfølgelig rigtig den på baggrund af erfaringerne synes, rejser på en anden front fundamentale problemer for Færøerne. For os er det ikke alene spørgsmålet om at sikre en optimal udnyttelse af fiskebestanden. Det er i allerhøjeste grad også et spørgsmål om, at færøske fiskere får lov til at deltage i fiskeriet af den tilladelige fangstmængde. Jeg forstår meget vel, når vi færinger under forhandling hist og her beskyldes for samtidig at blæse og have mel i munden. Dette er som bekendt vanskeligt. Men det er for os en nødvendighed.

Vi kan fra færøsk side have fuld sympati, når andre lande gør brug af fiskerigrænseudvidelse som et middel — sikkert et nødvendigt middel — til at kunne gennemføre nødvendige fiskebestandsbevarende foranstaltninger og for at sikre deres eget fiskeris fremtid. Jeg mener også, at vi har demonstreret dette over for Island i dets kamp for udflytning af fiskerigrænsen. Men der opstår væsentlige problemer for os, når en iøvrigt vel motiveret

A. W. Sloan, trúboðara til áminningar

Tú boðskapin fram til fólkidi her bar,
hin sælasta boðskap vit eiga,
tú visti í lívi at styrki hann fær,
sum út á Guðs lyftir vit stiga.

Frá ungdomi kendi tú frelsunnar veg,
í Jesu gleddist tú eina,
og aldrin á livsleið svíktu hann teg,
men leiddi á vegnum tí beina.

Tú vígdi titt liv fyri frelsaran her,
so mangan lat rødd tína ljóða,
og fram stigu vitnir og boðskapin ber,
livsfruktir av orðinum góða.

Tú lýsti sum viti á myrkari nátt,
til Gulgata ljósgleaman leiddi,
har sorgtynda sálin fekk vilja og mátt,
og náði Guðs úr seg har breiddi.

Nú rødd tín er tagnað, ei meir ljóðar her,
so sárt rykist sakni at vera,
men boðið um frelsuna víðari fer,
og undur í sánum vil gera.

So leingi minni titt liva vit her,
sum fólk her á landi skal búgva,
so mong ein sál her tók fram ber,
titt minni skal her verða signað.

S. P. H., Skopun.

fiskerigrænseudvidelse resulterer i indskrænkninger i færøske fiskeres adgang til fiskeri i det område, som inddrages til nationalt territorium.

Dette er kernen i den færøske interesseproblematik, således som jeg ser den. Og årsagen er naturligvis, at vi ikke har den samme udgangsposition fordi vi i så høj grad er afhængige af fortsat at kunne fiske der, hvor vi traditionelt har fisket. Til trods for, at det er en selvfølgelig, vil jeg gerne sige, at det er ethvert lands myndigheders pligt at tage de skridt, som er i landets egen interesse. Og jeg vil gerne tilføje, at ingen steder forstår man bedre og har større sympati for, at lande i Nordatlanten gennem fiskerigrænseudvidelser varetager egne nationale interesser. Men jeg vil med

samme styrke understrege, at for intet land i Nordatlanten er konsekvensen heraf så vidtrækkende som for os, når vi ikke i samme omfang som hidtil har adgang til at fiske ud for de landes kyster, dagens talere repræsenterer.

Det er derfor af afgørende vigtighed for os, at der parralelt med udviklingen hen imod større national jurisdiktion opnås konkrete og håndfaste aftaler om de hensyn, der skal vises stærkt fiskeriafhængige områder uden alternative muligheder.

Disse grundlæggende vilkår er afgørende for den linje, som vi fra færøsk side følger, og for den støtte, vi kan give. Og lad mig tilføje, at færingerne har overordentlig store interesser på højkant for så vidt angår Framhald á 4. síðu.

Pakkhús á Tvøroyri

Matr.nr. 495 til stoddar 168 kvm. við ábygdum pakkhúsi, sum Jógvan Nolsøe, sáli, átti við havnina á Tvøroyri, er til sølu, um nóg høgt boð fæst. Skrivlig tilboð at senda Sgurð Joensen, lrs., Tórshavn.

Vegna arvinginna

SIGURÐ JOENSEN

Beding á Tvøroyri

Matr.nr. 539a til stoddar 751 kvm. við verkstaði til sølu, um nóg høgt boð fæst. Skrivlig tilboð at senda Sgurð Joensen, landsrettarsakforara, Tórshavn.

Vegna arvinganna eftir Jógvan Nolsøe, Tvøroyri

SIGURÐ JOENSEN

Skrivstovufólk søkist

Tilkomið skrivstovufólk við áhuga fyri fjølbroyttum útrokningararbeiðið søkist til skrivstovu okkara.

Løn eftir sáttmála millum Føroya Landsstýri og Starvsmannafelagið.

Umsókn saman við umdømun og prógvum, verður at senda til

FØROYA LIVSTRYGGING
Kongabrugvin

AÐALFUNDUR

Føroya Reiðarafelag hevur ársaðalfund friggjadagin tann 7. desember kl. 15.00 á Hotel Hafnia.

Dagsskrá eftir lógin.

Tórshavn, 8. nov. 1973.

NEVNDIN